

Asia: VN/572/2020

Tupakkalain muutos

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät / Definitioner

Tulli kannattaa ehdotusta siitä, että 'kuumennettavan tupakkatuotteen' määritelmä lisättäisiin tupakkalakiin. Lisäksi Tulli näkisi tarpeelliseksi, että tupakkalaissa määriteltäisiin myös 'raakatupakka', koska sen laitton kauppa on Euroopassa lisääntynyt.

11 § Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet / Förbjudna tillsatser och egenskaper

-

26 § Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä / Förhandsanmälan om elektroniska cigaretter, påfyllningsbehållare och nikotinfria vätskor för förångning

-

27 § Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiinesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä / Marknadsundersökningar och försäljningsvolymier för elektroniska cigaretter, nikotinvätskor och nikotinfria vätskor för förångning

-

32 § Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät / Obligatorisk och tillåten märkning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

-

35 § Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu / Annan utformning av detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter

-

35 a § Savukkeen ulkoasu / Cigaretters utformning

-

36 § Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät / Obligatorisk och tillåten märkning av detaljhandelsförpackningar för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

-

36 a § Sähkösavukkeen ja täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu / Annan utformning av detaljhandelsförpackningar för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

-

36 b § Täyttösäiliön ja nikotiininesteen ulkoasu / Utformningen av påfyllningsbehållare och nikotinvätskans utseende

-

42 a § Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi / Avaktivering av identifieringskoden för ekonomiska aktörer

Tämän lausuntopyynnön lopussa olevassa muuta kommentoitavaa -kentässä Tulli ehdottaa siltä poistettaviksi eräitä lain 42 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä. Jos niitä ei kuitenkaan säännöksestä poisteta, kannattaa Tulli lakiin lisättäväksi muutosluonnoksessa ehdotettua uutta 42 a -pykälää, jossa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden perusteella Tullilla ja Valviralla olisi oikeus pyytää tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän tunnisteiden antajaa tekemään talouden toimijan tunnistekoodi toimimattomaksi.

52 a § Tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto / Förbud mot försäljning av produkter avsedda för smaksättning av tobaksprodukter

-

54 § Omavalvontasuunnitelma / Plan för egenkontroll

-

58 § Etämyynnin kielto / Förbud mot distansförsäljning

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset / Begränsningar i partihandel

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita / Förbud mot införsel med hjälp av ett medel för distanskommunikation

On kannatettavaa, että pykälän tarkoittama kielto laajennetaan koskemaan myös poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita. Tulee huomioida, että kielto koskee myös tuontia

Ahvenanmaan maakunnasta. Pykälän tarkoittama kiello ei kuitenkaan näyttäisi koskevan kuumennettavien tupakkatuotteiden käytössä tarvittavia laitteita. Tämän vuoksi Tulli ehdottaa, että pykälässä kielletäisiin myös kuumennettavien tupakkatuotteiden käytössä tarvittavien laitteiden maahantuonti, koska esim. sähkösavukkeiden tuonti on kielletty. Ehdotettu kiello tulisi silloin huomioida myös etämyynnin kielloa koskevassa 58 §:ssä.

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat / Kvantitativa begränsningar för resandeförsel

On kannatettavaa, että pykälä laajennetaan koskemaan vesipiipputupakkaa ja kuumennettavia tupakkatuotteita. Tulli ehdottaa, että pykälässä säädettäisiin myös raakatupakan matkustajatuonnin määrällisistä rajoista, koska raakatupakasta voi valmistaa tupakkatuotteita, joiden matkustajatuontia on rajoitettu. Raakatupakan laitton kauppa on Euroopassa lisääntynyt ja myös Suomessa takavarikoitujen raakatupakkalähetysten määrät ovat Tullin saamien tietojen mukaan hiukan nousseet viime vuosina, vaikkakin edelleen erät ovat varsin pieniä.

70 § Hintahyvityksen kiello / Förbud mot prisgottgörelse

-

71 § Esilläpitokiello / Förbud mot framläggande

-

74 § Yleiset tupakointikiellot / Allmänna rökförbud

-

78 § Asuntoyhteisön tupakointikiellot / Rökförbud i bostadssammanslutningar

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut / Avgifter för behandling av ansökningar och anmälningar

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut / Avgifter för övervakningen enligt tobakslagen

-

92 a § Valvontamaksun oikaisu maksuvelvollisen hyväksi / Rättelse av övervakningsavgift till den avgiftsskyldiges fördel

-

92 b § Valvontamaksun oikaisu maksunsaajan hyväksi / Rättelse av övervakningsavgift till avgiftsmottagarens fördel

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen / Registrering och offentliggörande av uppgifter om produkttillsyn

-

96 § Kunnan kiellot ja määräykset / Förbud och föreskrifter som meddelas av kommunen

-

106 § Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin / Sökande av ändring i beslut av Valvira och kommunen

-

107 § Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin / Sökande av ändring i marknadsrättsliga ärenden

-

117 § Myyntipäällykset / Ytterförpackningar

-

Voimaantulo / Ikraftträdande

-

Muuta kommentoitavaa esityksestä / Andra kommentarer om propositionen

Tupakkalain 6 luvussa säädetään tupakkatuotteiden jäljitettävyydestä ja sen 42 §:n 3 momentissa pääsystä tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän (tiedontallennusjärjestelmä) tietoihin. Tällä hetkellä kyseisessä lainkohdassa mainitaan tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän tietoihin pääsystä toimivaltaisten viranomaisten osalta seuraavasti: ”Edellä 2 momentissa tarkoitettulla ulkoisella tarkastajalla ja komissiolla sekä Tullilla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava täydellinen pääsy tiedontallennusjärjestelmiin.” Tulli katsoo, että tämän lainkohdan puitteissa olisi perusteltua säätää jäljitettävyyssjärjestelmän tietoihin pääsystä selkeästi myös muiden sellaisten Suomen tupakkalain valvonnasta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten osalta, joilla on tehtäviinsä perustuva tarve käyttää jäljitettävyyssjärjestelmän sisältämiä tietoja. Näin ollen kyseistä lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen puitteissa säädettäisiin Suomen toimivaltaisista viranomaisista Tullin lisäksi myös Valviralla ja kunnilla olevan pääsy jäljitettävyyssjärjestelmän tietoihin. Tämän voitaisiin katsoa olevan linjassa sen kanssa, mitä tupakkalain 87 §:ssä säädetään Valviran ja kunnan tiedonsaantioikeuksista tupakkalain säännösten valvontaan liittyen. Tämä olisi linjassa myös EU:n tupakkatuotedirektiivin (2014/40/EU) 15 artiklan 8 kohdan 3 alakohdan kanssa, jossa jäsenmaita kehoitetaan varmistamaan, että niiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy tupakkatuotteiden jäljitettävyyttä koskeviin tiedontallennusjärjestelmiin.

Tulli katsoo myös, että tupakkalain 42 §:n puitteissa tulisi olla maininta tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän rekisterinpitovastuita koskien. Mikäli tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmälle tullaan nimeämään rekisterinpitäjä myös kansallisella tasolla, Tulli katsoo, että kyseisen tahon tulisi olla jokin muu viranomainen kuin Tulli.

Tulli siis katsoo, että se ei olisi oikea taho toimimaan järjestelmän rekisterinpitäjänä ja tähän liittyvässä järjestelmän vastuuviranomaisroolissa.

Edelleen, tupakkalain voimassa olevaa 42 § 2 momenttia tulisi muuttaa siten, että siitä poistetaan teksti, jonka mukaan ulkoinen tarkastaja toimittaa vuosikertomuksen Tullille. Tullin käsityksen mukaan sillä ei ole sellaista jäljitettävyyjärjestelmään liittyvää tehtävää, joka toisi lakisääteisen tarpeen saada ulkoiselta tarkastajalta vuosikertomus. Samasta syystä olisi poistettava kolmannen momentin loppuosa, jonka mukaan Tulli voi antaa valmistajille tai maahantuojille pääsyn tallennettuihin tietoihin. Tullilla ei tällainenkaan tehtävä sen toimiala huomioon ottaen luontevasti kuulu.

Sen sijaan säännös Tullin täydellisestä pääsystä tiedontallennusjärjestelmiin tulisi momentissa edelleen säilyttää. Tämän osalta Tulli on aiemmin tässä lausunnossaan tuonut esille myös muiden viranomaisten tarpeista päästä järjestelmään.

Nyt lausunnolla olevaan lakiluonnokseen suoranaisesti liittymättömänä Tulli haluaa tuoda esiin seuraavan tupakkalain soveltamiseen liittyvän ongelman:

Tuotteiden määrittäminen tupakkalain ja tarkemmin sanottuna tupakkalain maahantuontirajoitussäännöksen piiriin kuuluvaksi voi olla joissakin tapauksissa hyvinkin haasteellista. Esimerkkinä tällaisista tilanteista mainittakoon raakatupakka, sähkösavukkeiden osat ja täysin uudet tupakkatuotteet, joita tupakkateollisuus vasta kehittää. Tuotteiden tunnistamisen, luokittelun ja määrittelyn tueksi nähtäisiin tarpeellisena säännös, jossa tuotteiden 'luokittelu' olisi selkeästi jonkin viranomaisen tehtävä. Esimerkiksi lääkkeiden tunnistamista koskevista kysymyksissä Tulli saa luokitteluapua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealta lääkelain (395/1987) 82 §:n perusteella. Vastaava säännös nähdään tarpeellisena myös tupakkalaissa. Ehdotettu tehtävä sopisi Tullin näkemyksen mukaan Valviran tehtäväksi, jolle kuuluu mm. tupakkalain mukaisten tuotteiden tuotevalvonta Suomessa.

Vilko Juha
Tulli.fi